ток, як правило, швидко окупаються за рахунок підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємств, а значить і збільшення доходів їхніх і держави.

Список літератури: 1. *Петрикова Е.М.* Роль амортизационной политики предприятия как инструмента стимулирования инвестиций в обновление основных фондов // Финансы и кредит. – 2007. – № 34 (274). **2.** "Налоговый Кодекс Российской Федерации" (НК РФ) Часть 1 от 31.07.1998 № 146-ФЗ (принят ГД ФС РФ 16.07.1998, действующая редакция). **3.** Постановление Правительства РФ от 1 января 2002 г. № 1 "О Классификации основных средств, включаемых в амортизационные группы" (с изменениями и дополнениями). **4.** *Дерина О.В., Залогов Н.А.* Амортизационная политика как инструмент стимулирования инвестиционной активности в российских регионах // Сборник материалов Первой всероссийской научно-практической конференции "Регионы России: проблемы и перспективы экономического развития"

Надійшла до редколегії 12.10.2011

УДК 330.322

О.М. ГАВРИСЬ*,* канд. екон. наук*,* професор*,* НТУ «ХПІ», Харків,
А.Ю. ПОДХАЛЮЗІН, асистент, НТУ «ХПІ», Харків.

ЗАХОДИ ПО ЕКОНОМІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Статтю присвячено проблемі енергозбереження. Розглянуто стан енергозбереження в Україні на даний момент та визначено резерви щодо підвищення його рівня. Визначено основні проблеми енергоємності виробництва. Визначено резерви зниження енерговитрат та наведено висновки щодо впровадження енергозберігаючих заходів.

Статья посвящена проблеме энергосбережения. Рассмотрено состояние энергосбережения в Украине на данный момент и определены резервы по повышению его уровня. Определены основные проблемы энергоемкости производства. Определены резервы снижения энергозатрат и приведены выводы по внедрению энергосберегающих мероприятий.

The article deals with the problem of energy-saving. The modern situation as to energy saving in Ukraine is regarded. The main problems of the industry's energy-intensity are defined. The reserves of energy-intensity decreasing are searched. The conclusions as to introducing the energy-saving programs are made.

Вступ. В Україні останнім часом, коли ціни на ринку енергоносіїв постійно зростають, дуже гостро постає питання переходу на енергозберігаючі технології. Зараз однією з найскладніших проблем є енергозабезпечення житлово-комунальної сфери. Ця проблема чинить вагомий вплив на загальне становище та стабільність в країні. Основна маса населення України проживає у містах та селищах, більшість з яких мають централізоване опалення, водопостачання та водовідведення. В цих сферах обслуговування питома вага енерговитрат складає від 50 до 95 відсотків. Більшість комунікацій відпрацювали свій граничний ресурс, тому постійно зростають втрати при транспортуванні, через

це зростають середні норми споживання за якими здійснюється розрахунок тарифів. Результатом є високі ціни на неякісну послугу.

Постановка проблеми. У собівартості послуг підприємств водопровідно-каналізаційного господарства енергетична складова доходить до 60%. Темпи збільшення тарифів на водопостачання та водовідведення у 2-3 рази менші, ніж темпи росту тарифів на електроенергію. Витрати на енергоресурси, і особливо електроенергію, практично знищують обігові кошти підприємств. У той же час усі без винятку підприємства водопровідно-каналізаційного господарства мають значні резерви у енергозбереженні і, перш за все, у зниженні долі енергетичної складової у собівартості.

Методологія. Основним напрямком робіт по енергозбереженню на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства є підвищення ефективності роботи насосних агрегатів, впровадження нового високоефективного насосного обладнання.

Насосні станції проектувались і побудовані із врахуванням перспективи розвитку населених пунктів, постійного зростання споживання води. Сталося ж протилежне. Потужності насосних станцій стали не відповідати фактичному навантаженню. Як правило, насоси в таких випадках працюють при завищених напорах, а в деяких випадках з неповністю відкритими засувками або з улаштуванням обвідних ліній і мають низькі коефіцієнти корисної дії.

У процесі експлуатації робочі параметри насосів погіршуються: подача, напір і коефіцієнт корисної дії знижуються. Норма амортизаційних відрахувань на насосні агрегати складає 12% на рік, тобто термін служби насосних агрегатів не повинен перевищувати 7 років. У той же час на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства можна побачити насоси яким уже більше 30 років.

Одним з основних заходів по енергозбереженню є зменшення втрат води за рахунок зменшення надлишкових напорів у водопровідних мережах.

Оптимізація напорів у водопровідній мережі (зменшення надлишкових напорів) дає значний економічний ефект за рахунок зменшення витоків води у будинках через несправну водорозбірну арматуру. При зниженні надлишкового напору на вводі у житловий будинок на 10 м зменшується загальна добова витрата у будинку на 8% за інших рівних умов.

На водопровідних мережах необхідно обладнувати пункти контролю тиску. За рахунок інформації про напори диспетчерська служба має можливість підтримувати оптимальні напори у водопровідній мережі.

Значне зменшення надлишкових напорів у водопровідних мережах може бути при зонуванні систем подачі та розподілу води.

Так, аналіз споживання води у житловому будинку показав, що питоме водоспоживання склало 366 л/людину/добу. Будинок має 59 квартир в яких проживає 124 мешканців, норма водоспоживання для будинку з газовими водонагрівачами – 250 л/людину/добу.

Оскільки більшості населення рахунки за послуги водопостачання виставляються на основі затверджених норм водоспоживання (150–300 л/людину/добу, залежно від рівня благоустрою будинків), це призводить до збільшення різниці між обсягом видобутої та реалізованої води. Разом з тим мешканці, в тому числі представники місцевої влади, здебільшого вважають, що водоспоживання населенням є меншим або приблизно дорівнює нормативному, а втрати води спричинені в основному витоками з трубопроводів. Мешканці вважають, що вони споживають води менше за норму, а платять за послуги водопостачання більше, ніж їх отримують. Це не стимулює людей до економії води, так само, як і до оплати наданих послуг.

Висновки. Реально скоротити питоме водоспоживання населення в умовах всієї України (більш, ніж у 2 рази) можна за рахунок установки лічильників води на вводах у квартири. Усі інші заходи по економії і раціональному використанню води вирішують цю проблему тільки частково.

Аналіз енергетичного балансу підприємств вказаної галузі показав рівень технічно можливого потенціалу енергозбереження, який складає не менше 32,5%.

Враховуючи відсутність у підприємств обігових коштів, на першому етапі проведені аналітичні дослідження, на основі яких була сформована політика перших кроків. В основу цієї політики були покладені маловитратні заходи і технології, які дали і дають максимальний ефект:

- обточка робочих коліс насосів з метою зменшення надлишкових напорів;
- заміна електродвигунів насосів на двигуни з меншим числом обертів;
- заміна існуючих насосів на насоси, які уже не використовувались на підприємствах міста і області

- придбання нових вітчизняних насосів попередніх років випуску із нелікві-дів;

- придбання нових насосів безпосередньо на вітчизняних заводах;

- жорсткий контроль за роботою насосного обладнання, встановлення щомісячних лімітів на витрачання електроенергії окремими підрозділами підприємства;

- заходи, направлені на зниження надлишкових напорів у водопровідній мережі міста;

- заходи, направлені на зниження втрат води у житлових будинках, втрат води у мережах.

Всі ці заходи у комплексі дозволять значно зменшити енерговитрати у комунальній сфері та знизити собівартість послуг.

Список літератури. 1. СНиП 11-3-79. Строительная теплотехніка /Госстрой СРСР. – М.: ЦИТР Госстроя СРСР. – 32 с. **2.** Зміни №1 до СНиП 11-3-79** «Строительная теплотехника», діючі на території України наказом Державного комітету України в справах містобудування і архітектури від 27 червня 1996 р. №117. Строк введення у дію встановлений з 1 жовтня 1996 р. **3.** ДБН В.2.6-31. Конструкції будинків і споруд. Теплова ізоляція будівель. – К.: Держбуд України, 1991. – 42 с. **4.** Програма реконструкції житлових будинків перших масових серій, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України №820 від 14 травня 1999 року.

Надійшла до редколегії 05.08.2011

УДК 65.015.3

І.В. ЖУРАВЛЬОВА**,** канд. екон. наук, доцент, ХНЕУ, Харків

ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто сутність поняття вартість підприємства, фактори впливу на вартість. Запропоновано методичний підхід до дослідження факторів впливу на підґрунті регресійного та факторного аналізів. Представлені результати емпіричних досліджень факторів впливу на ринкову вартість підприємств машинобудування Харківського регіону. На підґрунті регресійного аналізу виявлено закономірності взаємозв'язку між ринковою вартістю та вартістю інтелектуального капіталу, інтелектуальним коефіцієнтом доданої вартості VAIC, нормою прибутку на інтелектуальний капітал, рентабельністю активів, рентабельністю власного капіталу. Визначені основні фактори і їх спрямованість на ринкову вартість.

Рассмотрена сущность понятия стоимость предприятия, факторы влияния на стоимость. Предложен методический подход к исследованию факторов влияния на основе регрессионного и факторного анализов. Представлены результаты эмпирических исследований факторов влияния на рыночную стоимость предприятий машиностроения Харьковского региона. На основе регрессионного анализа выявлены закономерности взаимосвязи между рыночной стоимостью и стоимостью интеллектуального капитала, интеллектуальным коэффициентом добавленной стоимости VAIC, нормой прибыли на интеллектуальный капитал, рентабельностью активов, рентабельностью собственного капитала. Определены основные факторы и их направленность на рыночную стоимость предприятия.